

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/1275/2015
Identifikačné číslo spisu:	1113243946
Dátum vydania rozhodnutia:	19.12.2016
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1113243946.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a Mgr. Miroslava Šeptáka, v spore žalobcu UVER INVEST, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Jakubovo námestie 12, IČO: 36 655 481, zastúpeného advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s.r.o., so sídlom v Bratislave, Digital park II, Eisteinova 25, IČO: 36 861 154, proti žalovanému Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, so sídlom v Bratislave, Primaciálne nám. 1, IČO: 00 603 481, o náhradu za obmedzenie užívania pozemkov, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 24 C 254/2013, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 23. septembra 2015 sp.zn. 7 Co 499/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave uznesením z 23. septembra 2015 sp.zn. 7 Co 499/2015 potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 15. júna 2015 č.k. 24 C 254/2013-236, ktorým žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie o osobitnom postavení žalobcu ako podnikateľského subjektu, ktorého nepriaznivé majetkové pomery samy o sebe neopodstatňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, (ďalej len „O.s.p.“) a tiež o neexistencii skutočností, v dôsledku ktorých by sa žalobca dostal do ťaživej finančnej situácie a ktoré by nemali spojitosť s ním vykonávanou podnikateľskou činnosťou (napr. vis major). Uvedené plne rešpektuje aj judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktorú poukazoval súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia, a v zmysle ktorej pomery žalobcu ako právnickej osoby by odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov, len pokiaľ by sa do ťaživej finančnej situácie dostal z dôvodov, ktoré by neboli v priamej príčinnej súvislosti s jeho podnikaním. V opačnom prípade by došlo k neprípustnému presunu podnikateľského rizika na štát (viď napr. aj uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17. mája 2012, sp.zn. 8 Sžf/48/2011 a zo dňa 30. marca 2011, sp.zn. 6Sžo/248/2010 a iné). Nebolo možné stotožniť sa ani s tvrdením žalobcu, že povaha ním uplatneného

nároku je v danej veci tak významná, že sama o sebe odôvodňuje priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Pokiaľ by zákonodarca povahu uplatneného nároku považoval za potrebné uprednostniť pred poplatkovou povinnosťou, legislatívne by to vyjadril priamo v ustanoveniach zákona o súdnych poplatkoch (osobné alebo vecné oslobodenie od súdnych poplatkov), resp. sprostredkovane podľa § 4 ods. 2 písm. u/ zákona o súdnych poplatkoch v zákone o pohrebníctve, ako je to napr. pri oslobodení od súdnych poplatkov podľa § 28 zák. č.119/1990 Zb. o súdnych rehabilitáciách. Napokon neobstáli ani odvolacie námietky, ktorými žalobca spochybňoval preskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, keďže v jeho odôvodnení súd prvej inštancie jasne, výstižne a presvedčivo ozrejmil svoje úvahy, ktoré ho viedli k záveru o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov (zníženie základného imania, predaj pozemkov zapísaných na LV XXXX jedinému spoločníkovi žalobcu, zostatok na účte vo výške 136 246,72 €, žalobca je riadne fungujúcou spoločnosťou, na ktorú nebol vyhlásený konkurz, ani začaté reštrukturalizačné konanie a ktorá má rozsiahly predmet svojej podnikateľskej činnosti) a ktorých správnosť podložil aj citáciou právnych názorov prezentovaných k danej problematike v rozhodnutiach súdov vyššieho stupňa. Záverom odvolací súd uviedol, že nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi nepredstavuje v danom prípade nedôvodný zásah do práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko obmedzenie tohto práva je dané legitímnym cieľom zameraným na spravodlivú a primeranú rovnováhu medzi záujmom štátu na vyberaní súdnych poplatkov a záujmom žiadateľa domáhať sa svojich nárokov súdnou cestou. Ustálená súdna prax tak súdov Slovenskej republiky (viď napr. nález ÚS SR sp.zn. II. ÚS 132/02 z 13.novembra 2002, II. ÚS 14/01 z 23. augusta 2001), ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (viď napr. rozsudok z 19. júna 2001, č. 28249/5 vo veci Kreuz vs. Poľsko, vo veci the Airey vs. Írsko, ibid. §§ 25-26), opätovne zdôrazňuje, že právo na prístup k súdu nie je možné absolutizovať a nemožno z neho vyvodiť právo na bezplatný prístup k súdu. Jeho zmyslom je, aby každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá splní predpoklady ustanovené zákonom, sa mohla stať účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami.

2. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním z dôvodu, že v konaní došlo k vadám podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolateľ namietal, že vydaním uznesenia a postupom odvolacieho súdu (arbitrárnym a svojvoľným výkladom ustanovenia § 138 O.s.p.) mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Zopakoval, že do nepriaznivej finančnej situácie brániacej mu zaplatiť požadovaný súdny poplatok sa dostal len z dôvodu zriadenia ochranného pásma na pozemkoch žalobcu, ku ktorému došlo s účinnosťou od 1. januára 2011 v dôsledku prijatia zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve, t.j. v dôsledku legislatívnej zmeny, ktorú bez akýchkoľvek pochybností nemožno považovať za skutočnosť, ktorú by zavinil a ktorá nemá vecný súvis s podnikateľskou činnosťou subjektu, či s nezvládnutím podnikateľského rizika konkrétnym subjektom. Žalobca vznikol výlučne za účelom realizácie projektu L. a výlučne za týmto účelom vykonával relevantné podnikateľské kroky a preto konštatovanie odvolacieho súdu, že žalobca na základe zapísaných predmetov činností môže vykonávať aj niečo iné, je absolútne irelevantné. V súčasnosti hlavným predmetom činnosti žalobcu je domáhanie sa uspokojenia nárokov z titulu obmedzenia užívania pozemkov v tomto súdnom konaní. Keďže dovolateľ nesúhlasil so záverom súdov nižších inštancií, že nespĺňa podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3. Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP). Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

5. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (dňa 22. októbra 2015), t.j. za

účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p.

6. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu je upravená v § 237 a 239 O.s.p. Keďže dovolaním napadnuté potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nemožno podriaďovať pod žiadny dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 239 O.s.p., je zrejmé, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v predmetnej veci podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

7. Neprípustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľov domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdom konaní, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou v konaní majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

8. Dovolanie žalobcu by v danom prípade bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998).

9. Žalobca tvrdí, že mu arbitrárnym a svojvoľným výkladom ustanovenia § 138 O.s.p. bola súdmi nižších inštancií odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. K odňatiu týchto práv dochádza v dôsledku nesprávneho - zákonu sa prieciacieho procesného postupu súdu, ktorým je účastník vylúčený z ich realizácie.

10. Činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy (v danom prípade § 138 ods. 1 O.s.p.), na základe čoho dospieva k záveru, či sa právo prizná alebo neprizná, sa označuje ako právne posudzovanie veci. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval). Samotným právnym posúdením veci ale nemôže dôjsť k odňatiu možnosti účastníka konania pred súdom konať, lebo právnym posúdením veci sa mu neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2

Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Z tohto dôvodu je právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov považované (len) za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý ale sám osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 54/2012 a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad vo veciach sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, sp.zn. 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 49/2012, 7 Cdo 212/2013).

11. V danom prípade z obsahu nevyplýva, že by sa súdy dopustili porušenia procesných oprávnení žalobcu majúcich za následok odňatie mu možnosti pred súdom konať; obsah spisu nedáva podklad pre záver, že mu nepriznali oslobodenie od súdnych poplatkov, hoci pre to boli dané procesné predpoklady. Z tohto dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že v posudzovanej veci postup súdov nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv žalobcu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

12. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodíť z ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. a § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

13. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.